

Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ
ТИЖНЕВИК
TYGODNIK
UKRAIŃSKI
UKRAINIAN
WEEKLY

Рік LXXIX № 32 (3495) Варшава, 11 серпня 2024 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254

Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Павла Лози

Павел Коваль: «Польща виграє від розширення ЄС». с. 8

Інститут національної пам'яті Польщі відновить розслідування акції «Вісла». с. 2

«Підляська октава культур». с. 10

ISSN 027-8254

Павло ЛОЗА

Інститут національної пам'яті Польщі відновить розслідування акції «Вісла»

Інститут національної пам'яті має відновити розслідування щодо акції «Вісла» – так постановив Окружний суд у Варшаві. Восени минулого року прокурор ІНП виніс постанову про припинення розслідування.

– Зараз ситуація виглядає так, що ми звернулися до Інституту національної пам'яті, щоб слідство направили з Ряшева до Варшави. Оскільки осінню Ряшівське відділення вирішило припинити провадження, ми вважаємо, що вони зараз не можуть об'єктивно провести це розслідування, – говорить Мирослав Скірка, голова Об'єднання українців у Польщі.

Саме ОУП було одним з ініціаторів розслідування в справі про переселення українців у 1947 році в рамках акції «Вісла». Як нагадує голова ОУП, слідство Комісії з переслідування злочинів проти польського народу Інституту національної пам'яті Польщі тривало з 2011 до 2023 року, коли Комісія ІНП у Ряшеві ухвалила рішення про закриття справи.

«Висновки слідства свідчать, що евакуація осіб української, лемківської та польської національностей мала превентивно-захисний, а не репресивний характер. Під час розслідування не було жодних підстав для висновку, що переселення є злочином проти людяності чи комуністичним злочином», – йшлося у рішенні Інституту національної пам'яті.

Ряшівське відділення ІНП дійшло висновку не лише про «превентивний та захисний, а не репресивний» характер депортацій, а й указало, що вони були «спрямовані на забезпечення безпеки громадян». За словами прокурора Інституту, «при переселенні не використовувався національний критерій», хоча висновки істориків, які досліджують цю тему, свідчать про протилежне.

Після появи документа Об'єднання українців у Польщі та Об'єднання лемків розпочали процес оскарження рішення Інституту національної пам'яті та подали відповідну скаргу до суду.

17 липня цього року варшавський Окружний суд прийняв рішення у цій справі на користь Об'єднання українців у Польщі та наказав Інституту національної пам'яті відновити розслідування акції «Вісла».

На думку суду, висновок прокурора з Ряшева щодо того, що акція примусового виселення громадян Польщі української національності у квітні-липні 1947 року не має ознак злочину, «не спирається на багатосторонній і комплексний аналіз ситуації, а використа-

на аргументація не враховує низку свідчень депортованих осіб та досліджень українських і польських істориків».

«В обґрунтуванні рішення (прокурор ІНП – прим. ред.) представив неправдивий хід акції „Вісла“, можна сказати, узгоджений з історіографією Польської Народної Республіки», – йдеться у рішенні варшавського суду.

Крім цього, Окружний суд Варшави звинувачує ІНП у тому, що у своєму слідстві він не використав актуальні історичні знання, а також низку джерел, які дозволяють зіставити офіційну позицію комуністичної влади Польщі та реальні наслідки депортації населення.

«Прокурор також оминув у своїй аргументації той факт, що в 140 000 осіб, яких у рамках акції „Вісла“ було примусово виселено на інший кінець Польщі, також було конфісковано майно та заборонялось залишати визначені владою місця проживання», – написано в рішенні Окружного суду Варшави.

– До того ж, ІНП не врахував свідчень очевидців і думки науковців, на що, зокрема, звертає увагу теж суд у Варшаві, – зазначає голова ОУП.

Слів додати, що тогорічне рішення прокуратури в Ряшеві викликало обурення не лише українських та лемківських організацій у Польщі, які звернулися до суду, але й осіб, виселених у 1947 році. Серед них була, зокрема, Анна Рейт (з дому Керкош), котра в грудні минулого року написала з цього приводу лист президенту Польщі Анджею Дуді.

«У 1947 році мене разом з усією моєю сім'єю – матір'ю, дідусям, братами й сестрами – вигнали з родинного дому, з Войтківки. Нас позбавили прав на нашу родинну землю, на нашу ідентичність і культуру; нас депортували, присуджуючи до багатотижневого перевезення у вагонах для худоби. І врешті-решт ми були змушені жити в напівзруйнованому будинку без даху та деяких стін, без права повернутися на батьківщину. Однак, на думку Інституту національної пам'яті, ці дії є прикладом гуманізму та навіть відповідають потребам і очікуванням депортованих. Під час розслідування не було знайдено жодних підстав стверджувати, що переселення становило злочин проти людяності чи комуністичний злочин», – написала пані Анна до президента Польщі. Як видно зі змісту листа, Анна Рейт не може зрозуміти, як державна інституція може «виправдовувати комуністичний злочин».

«Акція „Вісла“ жорстоко перервала понад 300-літню історію перебування моїх предків на землях південно-східної Польщі. На думку Інституту національної пам'яті, це виправдовується. За кілька місяців до акції „Вісла“ солдати в польській формі вбили мого батька – Йосифа Керкоша, місцевого дяка. Чи маю розуміти, що ця смерть, як і вигнання з родинного дому, відповідали „потребам і сподіванням“ моєї матері Марії, мого діда Іллі (батька вбитого), моїх сестер: Дарії, Ольги, Марії – та моїх братів: Стефана, Романа, Мирона, Ярослава, Богдана?.. У мене немає слів...», – пише президенту Польщі виселенка 1947 року. Президент відповів, що не має повноважень впливати на роботу й рішення ІНП.

– Справа про акцію «Вісла» роками крутиться по судах. А виселених осіб стає все менше, – констатує Мирослав Скірка. ●

Григорій СПОДАРИК

«Волинський селянин не хотів жити в польській державі»

В Українському домі у Варшаві відбулася зустріч із професором Львівського національного університету, істориком Богданом Гудем. Гість представив своє бачення на важкі сторінки польсько-української історії, як-от Волинська трагедія.

Вихідним пунктом дискусії стала книжка Богдана Гудя «Od unii lubelskiej do rzezi wołyńskich» («Від Люблінської унії до волинських масакр»). Як зазначає автор, множина в заголовку вжита тому, що жорстокі вбивства були скоєні в цей час неодноразово й не лише однією стороною конфлікту. Опубліковане польською мовою видання вже від липня доступне в книгарнях. Дослідник, спираючись на розлогу бібліографію та рідко згадувані польські, українські й західні джерела, аналізує чотири важливі епізоди польсько-української історії: Люблінську унію, її причини та наслідки; польсько-українські відносини на рівні двору й села на Правобережній Україні в XIX столітті; обставини підписання договору між Юзефом Пілсудським та Симоном Петлюрою у 1920 році, а також причини та перебіг масових вбивств на Волині під час Другої світової війни. Саме остання тема стала однією з найголовніших під час дискусії в Українському домі.

Професор Богдан Гудь зауважив, що в Польщі мало хто усвідомлює, чим насправді є Волинь. Регіон від кінця XIX століття утворював територію Волинської губернії, а влада повністю належала російському царському урядові. Значні впливи мали також польські землевласники, як роди Сангушків чи Потоцьких, які володіли землями, обсяг котрих відповідає сучасним 50-60 тисячам гектарів. Перед I Світовою війною на території губернії була створена радикально-шовіністична організація «Союз русского народа», до котрої належало 2 мільйони місцевих селян. Центр організації був у Печерській лаврі, що й зараз відома через сумнозвісні події, пов'язані з російськими впливами. На чолі об'єднання стояв архимандрит Віталій Максименко. Лише у трьох правобережних губерніях вони мали 500 тисяч бойовиків, готових до дії. Причини популярності організації професор Богдан Гудь пояснює її простими гаслами: забрати землю в поляків та євреїв і передати її «російським християнам», не українським.

– Отже, ідентичність волинського селянина була російською. У 1920 році вони боролися в лавах I Кінної армії Будьонного проти Київської операції Петлюри та Пілсудського. У 1921 році польські службовці повідомляли Варшаву: «Волинський селянин не хоче жити в польській державі. Старший тужить за царем, а молодший підтримує більшовицькі порядки», – розповідає про тогочасну ситуацію Богдан Гудь. Він зауважив також, що у 1925 році комуністи на Волині планували більшовицьку революцію, метою якої було, зокрема, знищення поль-

ських будинків та самих поляків. У 1939 році волинські селяни вітали червону армію саморобними тріумфальними арками та гаслом «Слава Сталіну!».

– Отже, це була абсолютно проросійська територія, – зауважив Богдан Гудь. За його словами, українські націоналістичні впливи в регіоні з'являються лише зі спалахом радянсько-німецької війни.

– Говорити, що волинські селяни були просякнуті українським націоналізмом, – це абсурд, тому що української національної свідомості там майже не було, – відзначив історик. Він вказує, що в регіоні панувала величезна анархія. У 1919 році волинські селяни нападали на табори армії УНР, тобто на своїх, і підтримували більшовиків. Хоча б це, як наголошує Богдан Гудь, є доказом про помилковість тверджень деяких українських істориків, які переконують, що Москва не була зацікавлена в підтримці вбивств поляків на Волині. Історик запитує: якби було дійсно так, тоді що в цей час робили в регіоні московські партизанські утворення або терористи на кшталт Ніколая Кузнєцова, котрі вбивали німецьких чиновників з метою викликати репресії? Він пояснює, що совети ставилися до Волині після вересня 1939 року як до своєї території. Крім того, у лютому 1943 року виник конфлікт між польським урядом в екзилі, який перемістився до Лондона, та Кремлем. Польська сторона заявила, що буде співпрацювати з советами як із «союзником наших союзників» лише за умови визнання кордонів, що існували до 1 вересня 1939 року. Москва у відповідь офіційно заявила, що поляки – це імперіалісти, і тому захищатиме від них своїх українських та білоруських братів.

– У своїх документах польське підпілля влітку 1943 року писало, що у вбивствах поляків найбільш зацікавлена радянська сторона, – зауважив Богдан Гудь. Дослідник пояснює, що це відбувалось, бо з усуненням поляків зникла б проблема кордону після 1 вересня 1939 року. Говорячи про контекст трагедії на Волині, історик вказав на присутність у рядах ОУН та УПА радянських агентів. Як приклад подав обставини вбивства мирних поляків у селі Павлівка (тоді – Порицьк) 11 липня 1943 року. Саме цю дату польський Сейм встановив Днем вшанування жертв Волинської трагедії. УПА вбила приблизно 200 мирних жителів села. На чолі сотні тоді стояв курінний Василь Левочко, який роком пізніше опинився в цьому ж місці в мундирі капітана НКВС прикордонної служби. Ще роком пізніше його як зрадника знищили упівці в околиці Грубешова.

– Волинь – це не чорно-біла картина. Пам'ятаймо, що навіть сірий колір має багато відтінків, – констатував український історик. Він зауважив також, що свої книжки, зокрема на основі польських документів, пише, щоб показати читачеві, що не все так просто, як часто це намагаються представити, наприклад, польські історики. На думку Богдана Гудя, українська сторона має дозволити ексгумацію польських жертв. Проте він не впевнений, що це припинить суперечки навколо трагічного спільного минулого, бо чи відмовляться після цього від своїх претензій сумнозвісні антиукраїнські політики Польщі на кшталт Гжегожа Брауна? До того ж, досі існують кола, які стверджують, що попередній український президент Петро Порошенко, вшановуючи загиблих, не так став на коліна перед варшавським пам'ятником жертвам Волинської трагедії. ●

Літня школа традиційних пісень і танців у Козликах

18-25 серпня Підляський інститут культури в Білостоці та Товариство друзів музею просто неба в Козликах організують літню школу традицій – «Меандри». У програмі заходу: майстер-класи з традиційного українського співу в трьох групах і танцювальні майстер-класи. Заняття зі співу потребують попередньої реєстрації, а на інші заходи вхід – вільний.

Розмір внеску залежить від обраної групи семінарів.

Майстер-класи відбуватимуться на території музею в Козликах, що розташовані в гміні Більськ-Підляський.

Детальну інформацію про «Меандри» надає Дарій Кришпінюк із відділу народної культури Підляського інституту культури в Білостоці, тел.: 85 740 37 29. Із запитаннями можна звертатися теж на адресу:

d.kryszpiniuk@pikpodlaskie.pl.

Орден «За заслуги» Республіки Польща для посла України

30 липня, на завершення дипломатичної місії в Польщі, посол України Василь Зварич отримав із рук польського президента Анджея Дуди Командорський хрест із зіркою ордену «За заслуги» Республіки Польща (Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Zasługi Rzeczypospolitej).

Дипломат був нагороджений за «вагомий внесок у розвиток українсько-польської співпраці».

«Сьогоднішню нагороду я присвячую всьому українському народу, а особливо героїчним воїнам, які, також із польською зброєю в руках, сьогодні боронять нашу й вашу свободу. Саме завдяки їм я мав велику честь представляти тут, у Польщі, вільну, незалежну, суверенну й сильну Україну», – сказав посол, отримуючи нагороду під час урочистої зустрічі в Президентському палаці у Варшаві.

Василь Зварич був послом України в Польщі від лютого 2022 року. Раніше, у 2014-2022 роках, він був радником-посланником української дипломатичної установи у Варшаві.

Фото з офіційного сайту президента Польщі

(автор – Пшемислав Келер)

Триває підготовка до офіційного відкриття відновленого цвинтаря в Каліші

29 липня посол України в Польщі Василь Зварич відвідав місто Каліш та зустрівся з мером Крістіаном Кінашовським. Під час зустрічі дипломат вручив очільнику Каліша грамоту-подяку, зокрема за вклад у розвиток польсько-українського партнерства.

Посол разом із мером та Юрієм Рейтом, лідером Громадської ініціативи за доглядом могил воїнів УНР, відвідали Український військовий цвинтар у Каліші-Щипйорні, де вшанували пам'ять українських військових. Нагадаємо, що це один із найбільших збережених українських військових цвинтарів у Польщі, на якому поховані воїни УНР. Невдовзі має завершитися ремонт на цьому кладовищі.

Під час візиту сторони оглянули перебіг робіт та обговорили плани, пов'язані з офіційним відкриттям відновленого цвинтаря.

«Каліш є важливим місцем українсько-польської спільної історичної пам'яті про братерство зброї Армії УНР і Війська Польського в боротьбі проти більшовицької росії у 1920 році. У каліському таборі військовополонених, створеному німцями у 1914-му, з 1919 року утримували українських військовополонених та інтернованих зі Східної Галичини, а з 1921 по 1924 рік – інтернованих воїнів Армії Української Народної Республіки», – повідомлено на фейсбук-сторінці Посольства.

Після Другої світової війни пам'ятник і цвинтар було зруйновано. У наш час Український військовий цвинтар у Каліші-Щипйорні внесено до реєстру пам'яток Польщі.

Імовірно, відкриття оновленого кладовища відбудеться ще до осені цього року.

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України у Польщі

Допоможімо видати першу музичну збірку «Антологія Надсяння»

Уперше Національний інститут музики й танцю організував конкурс на видання фонографічної збірки. За його результатами до реалізації рекомендовано п'ять проєктів, що передбачають випуск компакт-дисків традиційної музики. Серед них є «Антологія Надсяння» – проєкт, розроблений Перемиським відділом Об'єднання українців у Польщі.

– Завдяки цій збірці, яка міститиме дві платівки, дочекаємося першого видання з піснями з Надсяння, – тішиться Тетяна Наконечна, членкиня управи Перемиського відділу

ОУП, котра водночас зауважує, що проєкт потребує власного фінансового внеску.

Заявку можна було написати максимально на 20 тисяч злотих. Власний внесок має становити 15 тисяч.

– Знаю, що це неمالі гроші, а до кінця листопада мусимо здійснити запис матеріалу й випустити подвійний альбом. А думаю: це насправді вартує уваги, бо досі ніде не був опублікований музичний матеріал із Надсяння, – зазначає перемиська діячка ОУП.

Одна платівка міститиме архівні записи, зібрані авторами проєкту, а також узяті з приватних архівів представників української громади в Польщі. Друга – це пісні, які запишуть у своєму аранжуванні сучасні виконавці традиційної музики, зокрема гурти «Грай Бери» чи «Крайка».

– Цей альбом має матеріал не тільки для слухання, але теж просвітницький, щоб люди пізнали регіон Надсяння, – закликає підтримати видання «Антології» Тетяна Наконечна.

Пожертви можна сплачувати на банківський рахунок Об'єднання українців у Польщі, відділ у Перемишлі (Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu):

76 1240 2568 1111 0010 9837 720

з позначкою (tytułem): **Wydanie płyty.**

Фото Павла Лози

З візитом до Долини

18 липня, напередодні щорічної «Лемківської ватри» у Ждині, члени української, зокрема лемківської, громади з Олави та Олесьниці, а також з України відвідали село своїх батьків і дідів Долини, що біля Горлиць. Про це повідомлено на сайті Перемисько-Варшавської архієпархії УГКЦ. Зустріч розпочалася з літургії в старій греко-католицькій церкві. Богослужіння очолив отець Віталій Бойко, адміністратор парафії в Білянці. Співслужили отець Павло Добрянський, парох паломників із заходу Польщі, та отець Петро Качмар, парох сусідньої парафії в Лосі.

Після молитви відправлено панахиду перед цвинтарем за душі всіх рідних, похованих тут і по всьому світу. На спільну зустріч до Долини приїхало кількадесят осіб.

«Лемківське АВС» у Новиці

15-18 липня фонд «Новиця» з однойменної місцевості організував серію зустрічей під назвою «Лемківське АВС, тобто зустріч амбасадорів світу лемків». Їхньою метою було розповісти, хто такі лемки, мешканцям Лемківщини, Горлицької землі, гміни Устя-Горлицьке та гостям, які прибули на 42-й Фестиваль лемківської культури – «Лемківську ватру» в Ждині.

Запрошені гості обговорювали такі теми, як релігійна ситуація Лемківщини, нематеріальна спадщина, згадували про село Лося тощо.

Серед гостей, котрі взяли участь у зустрічах, були Роман Висоцький – професор Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Василь Шлянта, голова Лемківської освітньої фундації імені Яна Криницького, та інші.

Варто додати, що кожного дня перед початком дискусії на прохання голови фонду Михайла Марковича присутні хвилиною мовчання вшановували пам'ять тих, хто віддав життя за Україну.

Відео з усіх трьох зустрічей можна знайти на ютюб-каналі фонду (Fundacja Nowycia im S. i M. Markowiczów).

«Сарепта» в Команчі та Новиці

8-19 липня проходив черговий заїзд «Сарепти». У таборі в Команчі (Підкарпатське воєводство) взяли участь учні 4-8-х класів початкової школи. Тут «Сарепта» згуртувала 37 дітей з Польщі та України. Про це повідомлено на сайті Ольштинсько-Гданської єпархії УГКЦ. Значна частина учасників приїхала вперше. Діти щоденно брали участь в літургії. Крім цього, протягом двох тижнів тривання табору його учасники долучалися до різноманітних розваг та ігор. Відбувалися теж виїзди, зокрема до монастиря сестер Пресвятої Родини в Команчі та на водоспад в Должиці. Їздили на екскурсії до парку мініатюр в Мичковцях, Музею народної архітектури в Сяноці, каталися на велодрезині тощо. У програмі були й майстер-класи, як-от співу. Їх провели батьки дітей, котрі відвідали село на другий тиждень «Сарепти».

Це не перша «Сарепта», яка проходила цього року. Перший заїзд розпочався 23 червня в селі Новиця (Малопольське воєводство). Його відвідало 30 дітей 3-5-х класів із Польщі та України.

Також відбувся двотижневий табір для учнів середніх шкіл, котрий завершився 2 серпня. Усі заїзди проводили греко-католицькі священники, яким допомагали вихователі – молодь із Польщі та України.

Варто додати: організатори, Братство греко-католицької молоді «Сарепта», повідомляють, що триває реєстрація на ще один табір для учнів 6-8-х класів, який відбудеться в Новиці 18-30 серпня.

Реєстрація та більше інформації – на сайті Братства (bractwosarepta.pl).

Фото з фейсбук-сторінки Братства греко-католицької молоді «Сарепта»

**Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА**

ПОДІЇ ТИЖНЯ

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Фото з сайту Офісу президента України

Україна отримала перші F-16

Україна отримала перші десять з обіцяних 79 літаків F-16 в останній день липня, через рік після того, як США дали зелене світло своїм більш охочим європейським союзникам на їхню відправку. До кінця 2024 року Україна має отримати 20 таких винищувачів. Про це повідомляє видання The Economist.

Видання пише, що решта літаків, обіцяні так званою коаліцією F-16 на чолі з Данією та Нідерландами, прибудуть партіями протягом 2025 року.

За словами Бена Ходжеса, колишнього командувача американськими силами в Європі, розчарування з приводу того, скільки часу пішло на доставку літаків в Україну, дуже велике.

Однією з причин затримки з наданням достатньої кількості F-16 для того, щоб мати вплив на полі бою, він називає «жалюгідну» нестачу навчальних місць для українських пілотів і це «політичне рішення адміністрації».

Також вплинуло й незнання українськими пілотами англійської мови та складність літаків, порівняно з МіГ-29 і Су-27 радянських часів, до яких вони звикли.

Ще одним фактором став час, необхідний для створення інфраструктури для прийому літаків. Машини, що прибувають, є пріоритетною ціллю для росіян, каже Ніко Ланге, колишній начальник штабу міністерства оборони Німеччини. Саме тому F-16 були розгорнуті з великим ступенем секретності, на розосереджених базах з підземними або укріпленими укриттями, разом з приманками.

Журналісти вважають, що, оскільки кількість винищувачів нарощується повільно, може пройти деякий час, перш ніж F-16 зможуть мати значний вплив на військові дії.

Потрібен час для інтеграції F-16 в українські системи протиповітряної оборони та набуття досвіду експлуатації. Координація польотів літаків з кількох аеродромів буде непростою завданням, вважає генерал Ходжес.

«Проте прибуття F-16 знаменує собою початок розбудови військово-повітряних сил за стандартами НАТО, – каже він. – Це підключає Україну до добре розвинутого

ланцюга постачання F-16. Системи озброєнь НАТО, такі як ракети Storm Shadow/Scalp, будуть набагато ефективнішими, якщо їх буде перевозити літак, для якого вони були розроблені, а не встановлювати на застарілі МіГи. Хоча їх занадто мало, і вони запізнюються, важливість F-16 не можна недооцінювати».

4 серпня український президент Володимир Зеленський підтвердив прибуття літаків F-16 в Україну і показав відео з ними. Також він подякував партнерам – Данії, Нідерландам та США. Однак президент не назвав кількість отриманих літаків і не вказав, чи виконували вони вже бойові завдання в Україні.

«Від початку цієї війни ми говорили з партнерами про те, що необхідно закрити наше небо від російських ракет, літаків, – сказав Зеленський. – Ми провели сотні зустрічей та перемовин, щоб зміцнити можливості нашої авіації, нашої ППО, наших Сил оборони. Ми часто чули у відповідь „Це неможливо“, але все ж ми зробили можливим те, що було нашою амбіцією, нашою оборонною потребою. Тепер це дійсно реальність у нашому небі. F-16 в Україні. Ми забезпечили це».

Видання The New York Times пише, що цього року Україна зможе використати на полі бою не більше 10 винищувачів F-16.

За даними американського посадовця, з яким на умовах анонімності спілкувалося видання, шість пілотів здійснюють випробувальні польоти на стількох же літаках у «незаперечному» повітряному просторі України. За його словами, українські пілоти звикають до операцій у невеликих масштабах і ще не брали участі в бойових діях проти росіян.

Як пише видання, на думку експертів, нестача підготовлених пілотів і обмежена кількість літаків обмежуватиме їхній безпосередній вплив на полі бою.

За словами американських посадовців, близько 20 українських пілотів, як очікується, будуть здатні літати на цих літаках цього року.

«Це дозволило б Україні задіяти в бою лише близько 10 F-16, враховуючи, що кожен літак потребує щонайменше двох пілотів», – йдеться в публікації.

Про використання F-16, які прибули в Україну, висловлюються також і експерти Інституту вивчення війни (ISW). «ISW продовжує оцінювати, що Україні знадобиться значна кількість літаків F-16, щоб розгорнути їх у масштабах, необхідних для успішної інтеграції винищувачів у ширшу систему протиповітряної оборони. Україні також необхідно буде продовжувати зусилля, спрямовані на ураження російських засобів протиповітряної оборони в російському тилу і на окупованій території України за допомогою наданої Заходом зброї дальнього радіусу дії, щоб мати змогу використовувати літаки F-16», – йдеться у повідомленні ISW.

Командири військових частин зможуть призивати добровольців без ТЦК

1 серпня Генеральний штаб ЗСУ розглянув пропозиції щодо змін до порядку проведення призову, згідно з якими командири військових частин зможуть призивати військовозобов'язаних, які виявили бажання служити, без участі територіальних центрів комплектації (ТЦК).

«Генеральним штабом Збройних сил України, в ініціативному порядку, опрацьовано пропозиції щодо змін до „Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період“, що надають можливість командирам військових частин здійснювати призов військовозобов'язаних, які виявили бажання проходити військову службу без участі у цих заходах територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки», – йдеться в повідомленні.

В Генштабі ЗСУ вважають, що впровадження цих змін дозволить спростити механізм залучення громадян на військову службу по мобілізації, а командирам військових частин підібрати та призвати на військову службу особовий склад, який мотивований для захисту України.

Також військовозобов'язані зможуть вибрати вакантні посади, що є у військових частинах, у тому числі за спорідненим цивільним фахом або навичками. Це нівелює ризики для громадян бути призваними через ТЦК та СП до інших військових частин (не за власним вибором).

Командири військових частин зможуть призивати добровольців на службу без участі ТЦК, але спочатку відповідну пропозицію Генерального штабу ЗСУ має затвердити Кабінет міністрів. Про це заявив член комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони і розвідки Федір Веніславський.

«ТЦК мають свої мобілізаційні плани і замовлення від Генштабу, тому вони не завжди йшли на зустріч добровольцям, які приходили з відношеннями від конкретних військових частин, – сказав він. – Потрапити до обраного підрозділу можна було тільки шляхом укладання контракту. Але далеко не всі військовозобов'язані хочуть підписувати контракт, бо він передбачає певні терміни, які не завжди підходять громадянам. Генштаб пропонує такий механізм: якщо військовозобов'язаний хоче долучитися до конкретної частини, він може зробити це вступивши в комунікацію з командиром. Тобто командири зможуть призивати добровольців на службу без участі ТЦК».

Він уточнив, що комунікація між добровольцями і військовими частинами відбуватиметься як з ініціативи громадянина, так і з ініціативи командирів.

«Людина може сама знайти частину, звернутися до командира, а він уже вирішуватиме, чи призивати її. Але частина також може вступити в комунікацію з громадянином, дані якого отримала з „Резерв+“ або реєстру військовозобов'язаних „Оберіг“», – пояснив Веніславський.

Водночас член комітету наголосив, що ініціатива Генштабу ЗСУ має бути затверджена постановою Кабінету міністрів. Механізм зможе запрацювати лише після ухвалення відповідного рішення.

Затримано вбивцю Фаріон

25 липня українські правоохоронці затримали підозрюваного у вбивстві викладачки та політичної діячки Ірини Фаріон, яка мешкала у Львові.

«Є достатньо доказів стверджувати, що саме затриманий стріляв у мовознавицю, – повідомив очільник МВС Ігор Клименко. – 139 годин безперервної роботи величезної команди оперативників, слідчих, кримінальних аналітиків, експертів, інших поліцейських служб, співробітників Служби безпеки України. Перевірили кожен куточок по маршруту відходу стрільця та обшукали близько 100 га

лісу. Врешті підозрюваного вистежили. Встановили особу. Маючи його фото, це була справа часу: смарт-камери відеоспостереження зловили його всюди».

18-річний затриманий є мешканцем Дніпра. Під час підготовки до злочину він орендував щонайменше три квартири у Львові, а до злочину готувався два місяці.

Слідство вважає, що у Фаріон стріляли з відстані приблизно 1,5-2 м з переробленого пістолета, на місці події знайшли спортивну гільзу. Правоохоронці повідомляють, що в телефоні затриманого були запити щодо переробленої зброї. Він шукав, зокрема, стартовий пістолет, як і панаму, в котрій він був під час скоєння злочину.

За словами Ігоря Клименка, у пошуку допомогло фото свідка – жінка зробила знімок підозрілого хлопця в окулярах біля під'їзду будинку, де проживала Фаріон.

Слідство оприлюднило відео та фото з підозрюваним – його маршрутів пересування, дані про місця зупинки у Львові тощо.

Правоохоронці відслідкували, що хлопець змінив три місця проживання у Львові – про це свідчать записи з камер відеонагляду, документи від ріелторів, квитанції про сплату за оренду і дані з телефона затриманого.

Також зафіксували, що підозрюваний заходив у відділення служби доставки «Нова пошта», щоб забрати коробку. У коробці він переслав собі речі з Дніпра.

Правоохоронці повідомили, що камери зафіксували, як хлопець підходив до місця злочину за кілька секунд до вчинення вбивства, а потім втік. Через два дні камери відеонагляду зафіксували його на вокзалі – він виїжджав до Дніпра. Далі є відео з вокзалу у Дніпрі.

Правоохоронці перевіряють причетність підозрюваного у вбивстві Ірини Фаріон до неонацистського руху, також слідство не відкидає особисту неприязнь.

У телефоні підозрюваного були скріншоти, фото Фаріон, інструкції КГБ, а в історії веб-перегляду – пошуки фотографій та інформації про інших політиків. Правоохоронці припускають, що хлопець, можливо, готував наступну операцію.

Також у телефоні знайшли щось на зразок «прощального листа» на випадок, якщо щось піде не так. Це був заготовлений варіант, хлопець його не відправив.

Суд арештував підозрюваного у вбивстві Ірини Фаріон на два місяці без альтернативи внесення застави.

Українці виборюють медалі на Олімпіаді-2024

На Олімпійських іграх, які проходять в Парижі з 26 липня по 11 серпня, українські спортсмени вже отримують перемоги.

Так, жіноча збірна України з фехтування на шаблях в складі Ольги Харлан, Аліни Комашук, Олени Кривавської та Юлії Бакастової отримала золоту медаль.

Також Ольга Харлан отримала «бронзу» в особистому турнірі шаблесток.

«Срібло» виборов Сергій Куліш у кульовій стрільбі з гвинтівки серед чоловіків.

Легкоатлетка Ярослава Магучіх стала олімпійською чемпіонкою у стрибках у висоту, а Ірина Герасченко в цій дисципліні посіла третє місце.

Ще одну бронзову нагороду Україні приніс Михайло Кохан у секторі для метання молота.

Анджей Шептицький, Петро Тима і Павел Коваль

Павло ЛОЗА

Фото автора статті

Павел Коваль: «Польща виграє від розширення ЄС»

«Понад усе. Польсько-українське партнерство» – таку назву мала одна з головних тематичних зустрічей цьогорічної «Лемківської ватри» в Ждині. Участь у ній узяв Павел Коваль, який цього року став головою Ради з питань співпраці з Україною. На «Ватрі» політик торкнувся не лише питання вступу України до Євросоюзу, протестів польських фермерів, а й історичних питань.

Протести будуть

Учасниками розмови були також заступник держсекретаря у Міністерстві науки й вищої освіти професор Анджей Шептицький та колишній багаторічний голова ОУП і модератор події Петро Тима. Однією з тем дискусії стала блокада кордону та висипання українського зерна в лютому-березні цього року. Як відомо, українське суспільство чітко асоціює такі дії з нищенням зерна в часи Голодомору в Україні.

– Я хочу сказати це всім громадянам України, а також громадянам Молдови. У процесі вступу України до ЄС цей ринок зміниться, і польський уряд, безумовно, кожен польський уряд, якщо він не божевільний, бо будуть наступні вибори, допомагатиме окремим галузям. Тому треба очікувати різних форм протесту, – сказав Павел Коваль, який негативно оцінив блокаду кордону. – Безперечно, ніхто, особливо я, не підтримує розкидання зерна: ні польського, ні українського, ні будь-якого іншого.

Політик повідомив, що проти осіб, винних у висипанні зерна, триває кримінальне провадження:

– Наразі справу веде прокуратура, а потім – суд. Я намагатимусь стежити, на якому етапі перебуває розслідування.

Депутат Сейму нагадав, як виглядали торговельні відносини з іншими країнами, коли Польща приєдналася

до ЄС, де першими протестували голландські фермери. Згодом голландці навчилися дешево купувати зерно в Польщі, переробляти його на харчові продукти й відправляти назад.

– Ну, це більш-менш те, що стосується ЄС. Для мене зараз важливо захистити ті польські галузі, також у сфері сільського господарства та харчової промисловості, які експортують свою продукцію в Україну, – сказав Павел Коваль, який вважає, що багато польських виробників виграють від співпраці. – Це добре і для нас, і для України.

Підтримка України на шляху до ЄС

– З погляду як польської держави, так і польського суспільства розширення ЄС явно вигідно з міркувань безпеки, а також з економічних міркувань, тому що в історії європейської інтеграції немає жодного випадку, щоб хтось, хто розширюється, програв. Польща однозначно може виграти від розширення, – сказав політик.

За його словами, польська держава підтримує розширення шляхом тісних перемовин з Україною, особливо щодо сільського господарства, яке буде складним елементом:

– Домовлятися потрібно на тридцять років, а не два. І ці переговори будуть важкими.

Павел Коваль вважає, що Польща часто відіграє роль «кризового друга» України. Ця ситуація проявляється, зокрема, коли відносини Києва з Берліном чи Парижем покращуються. Тоді Варшава стає другорядним партнером.

– Що знадобиться в найближчі роки, щоб Польща отримала належне місце в цьому процесі, адекватне нашому потенціалу та можливостям, ні багато, ні мало, а рівно стільки, скільки потрібно? Наш досвід буде справді вирішальним найближчими роками, – зазначив депутат. – Навіть якщо Україна не погоджується з Польщею

в тому чи іншому питанні, тому що це складне питання, наприклад, історичне, не варто через це одразу повертати кермо в інший бік, бо це неефективно.

Переговори про вступ України до ЄС офіційно розпочалися. Зараз, на думку Павла Ковалю, настав етап, на якому швидше за все почнеться обговорення внутрішніх справ і правових питань.

– Коли хтось вступає в ЄС, там уже існує правова база Євросоюзу. Польща також через це пройшла. І тут аргумент війни не буде для України достатнім у переговорах, – сказав депутат Сейму.

Він вважає, що аргумент війни працює, коли потрібно переконати британців чи американців у військовій допомозі:

– Коли я був у США два рази, звичайно, я вів перемовини в українському стилі. Тобто сказав: «Триває війна, ви маєте дати допомогу зараз, а якщо ні – ви теж винні». І це хороший спосіб вести переговори про, наприклад, військову допомогу. Дуже добре це працює. Але точно не дієво, якщо хтось буде вести так перемовини щодо сільського господарства з чиновниками ЄС. Формула переговорів не передбачає рівності сторін, що кожен приходить із чистим аркушем паперу і записує те, що ми разом запропонуємо. Документ уже узгоджено, а Україні просто потрібно приєднатися. Звичайно, він має певні «прогалини», і Україна намагатиметься використовувати їх, держави-члени також намагатимуться це використувати. Безумовно, країни ЄС будуть дуже обережні в діях. Іншого шляху вступу до Євросоюзу немає.

Розслідування акції «Вісла»

Щодо історичних питань, то на зустрічі йшлося теж про рішення Ряшівського відділення Інституту національної пам'яті, що стосується припинення розслідування акції «Вісла».

– Постанова є скандальною, – сказав Павел Коваль, на думку якого, зміст рішення ІНП не може бути «елементом доктрини незалежної держави». – Радянська влада була тоталітарною за своєю суттю. Думаю: поза дискусією в польській історіографії є те, що в цей перший повоєнний період, в особливо агресивній формі, діяльність була спрямована проти цивільного населення, яке не могло бути об'єктом жодних збройних дій.

За словами депутата, неприйнятною є теза про те, що насильство було просто помстою за діяльність УПА.

– Усе, що є там (у постанові ІНП – прим. ред.), – це один великий апофеоз пропаганди генерала Ярузельського. Іронія історії полягала в тому, що Інститут національної пам'яті повторив тези, які було висловлено для легітимації своєї діяльності Ярузельським та Кіщаком. Як ви пам'ятаєте, основне виправдання їхнього перебування на політичній сцені стосувалося розгону підрозділів, банд УПА та цивільного населення, – сказав Павел Коваль, який жодним чином не поділяє рішення Ряшівського відділення ІНП.

– Це однозначно не політика теперішнього уряду і держави. Таке обґрунтування рішення Ряшівського відділення Інституту національної пам'яті є з усіх боків просто скандальним і неприйнятним: як з погляду політики, так і наукових досліджень, – зазначив депутат Сейму.

Він вважає, що сьогодні з польського боку існує тенденція політизувати непросту історію польсько-україн-

ських відносин. Особливо після 24 лютого 2022 року в Польщі активізувались політики, які намагаються використовувати історію, бо шукають виборців.

– Я вважаю, що завдання політика – засуджувати геноцидні дії, завжди. Дії акції «Вісла» мали геноцидний характер. Вони були сплановані, було використано інструменти геноциду, – сказав Павел Коваль.

Політика з урахуванням історичних питань

Водночас депутат Сейму вважає, що не можна ігнорувати історичні моменти, адже, як показують опитування громадської думки, історія відіграє важливу роль, зокрема в питанні виборів.

– Кожен уряд і кожен, хто хоче отримати владу, повинен мати підтримку серед найширших суспільних груп. Мусить дбати про те, щоб ці люди, наші виборці, мали переконання, що справи, які вони визначили як найважливіші, будуть максимально залагоджені, – говорив Павло Коваль.

У своїх роздумах він, серед іншого, спирався на дослідження Центру діалогу ім. Юліуша Мірошевського двомісячної давнини. Як стверджує політик, історичні питання, тобто питання, пов'язані з вшануванням пам'яті жертв Волині, посідають дуже важливе місце в суспільній думці поляків та мають велике значення.

– Розумний політичний діяч, який хоче провадити політику, наприклад, щодо підтримки безпеки України, яка з польського погляду є більш важливою, ніж для будь-якої іншої країни, також має враховувати історичні моменти. Інакше такий політик діяв би нерозумно, всупереч цьому головному інтересу, – зазначив депутат. – Історичні справи важливі, і є важливим чинником легітимації політики підтримки України. Ми від них не втечемо. Ось як я бачу це сьогодні. Інша справа, як ми розставимо пріоритети. Що ми вирішимо сьогодні, а що відкладемо на п'ять років. ●

Людмила ЛАБОВИЧ

Фото авторки статті

«Підляська октава культур»

Свято фольклору за участі українських виконавців

25-28 липня у Білостоці та менших місцевостях регіону проходив фестиваль «Підляська октава культур». Це найбільший захід у Підляському воєводстві, який популяризує фольклорну музику. Як і кожного року, помітне місце посіли на ньому українські виконавці.

Захід, організований Підляським інститутом культури в Білостоці, звертається до мультикультурності регіону, тому й беруть у ньому участь колективи, які презентують надбання національних меншин. Окрім того, на фестивалі приїжджають виконавці з віддалених країн, щоб показати культуру, часто дуже екзотичну для підляського глядача.

Цього року на «Підляську октаву культур» було запрошено 13 фольклорних ансамблів. Приїхали вони з 11 країн світу, серед іншого – з Азербайджану, Мексики, України, Гани, Малі та Конго.

Кожного року на фестивальній сцені виступають українські виконавці – як представники нацменшини, так і виконавці з України.

«Од самого початку, тобто од 2008 року, українські колективи є присутні на фестивалі, – говорить Дарій Кришпинюк з Підляського інституту культури. – Бувало, що з України були 2-3 колективи, а часом і більше. Це були і музичні, і танцювальні ансамблі, і великі державні хори. Зараз фестиваль узагалі менший. Уже не запрошуємо, як скажемо, 10 років тому, 35 колективів, але кільканадцять. Однак завжди серед них є якісь, які презентують українську культуру».

Цього року на фестивалі було декілька ансамблів, які мали у своєму репертуарі українські пісні, танці або українську інструментальну музику. Першого дня на танцювальній забаві загравав, між іншими, гурт «ГрайБери». Це колектив, який виконує музику польсько-українського пограниччя, а його репертуар складають переважно танцювальні твори.

Головні концерти на центральній площі Білостока, Ринку Костюшка відкрив виступ Зразкового художнього колективу України ансамблю танцю «Джерельце» з Харкова.

«Наш колектив існує з 1978 року, – пояснює художня керівниця ансамблю Ірина Кошавець. – Займаємося ми народним, фольклорним танцем, а також елементами сучасної хореографії. Тут присутні діти, які не покидали зі своїми батьками Харків з 2022 року і саме вони займа-

Колектив «Джерельце» з Харкова

ються зараз у нашому колективі. Це діти від 4 до 25 років. Приїхала середня і старша групи».

Як підкреслює керівниця, дуже тяжко працювати з дітьми у місті, яке розташоване всього 40 кілометрів від кордону з російською федерацією та яке знаходиться під постійною загрозою ударів з боку рашистів: «Складно. Звучить тривога, ми ідемо у сховище. Нема тривоги, ми ідемо у свої зали. Зараз у нас кілька артсховищ „Культура“. Це такі невеликі сцени, зроблені у сховищах. І на цих сценах ми виступаємо».

Участь харківського колективу в «Підляській октаві культур» є результатом співпраці Підляського інституту культури з Миколою Сергієнком.

«Я взяв спеціально цей колектив, бо так насправді я живу недалеко Кропивницького, і наше містечко вважається танцювальною столицею України, – каже він. – Але у зв'язку з такою ситуацією у Харкові я згадав про Ірину Кошавець, яка проводила фестивалі у Харкові. Я ще тоді привозив до Харкова колектив з Краснодару. І я вирішив їй подзвонити».

Микола Сергієнко є партнером «Підляської октави культур» майже від самого початку проведення фестивалю. Що цікаво, протягом багатьох років він привозив на Підляшшя колективи не з України, але з Кубані у росії, де прожив аж 35 років. Там він був головою Товариства українців Кубані та кореспондентом українського радіо. Однак виїхав в Україну після 2014 року. Дякуючи його співпраці з організаторами фестивалю, на Підляшші багато років виступали українські виконавці з Краснодарського краю та Республіки Адігеї.

Колектив з Харкова приїхав до Білостока не випадково. Як підкреслювали організатори, йшлося про те, щоб дати дітям змогу виїхати з міста.

«Ми з Миколою поговорили, що найпростіше було б взяти когось з Полісся або Львівщини, просто з Західної України, але ми вирішили, що запросимо дітей з Харкова, – пояснює Дарій Кришпинюк. – Ми знаємо, яка ситуація на сході України. Тепер, може, уже трохи краща, але коли ми починали і готували фестиваль, ішов наступ на Харків. Мета була така, щоб просто „ви-

рвати” дітей хоч на кілька днів, щоб вони могли приїхати до спокійного міста, відпочити і при нагоді дати кілька концертів».

Олександра Іванюк, вчителька української мови з Білостока, кілька днів займалася харківським колективом. Вона виїжджала разом з ним на концерти до Сокулки і Забудова. Як підкреслює, люди в терені дуже добре сприймали танцюристів – підходили, питали про ситуацію в Харкові.

Українська культура була присутньою на сцені не лише дякуючи ансамблеві «Джерельце». Під час «Підляської октави культур» можна було також почути традиційні пісні і танці з Полісся. Того самого дня, коли виступали харків'яни, на головній сцені фестивалю з'явилися у спільному проєкті два колективи «Poleski Skład Smyczkowy» та «Polesie_PL». «Poleski Skład Smyczkowy» загравав традиційні поліські мелодії, а дівчата з «Polesie_PL» заспівали українською і польською мовами традиційні поліські пісні.

Хоч зараз «Підляська октава культур» це не такий великий фестиваль, як ще до пандемії, коли концерти проходили майже у 20 місцевостях регіону, проте це й надалі важливе місце зустрічі різних культур. Дуже помітними на заході є, зокрема, українські виконавці з Підляшшя та інших регіонів Польщі, а також з України. Попри складнощі, пов'язані з війною, весь час вдається запрошувати колективи навіть з таких віддалених міст України, як Харків. Важливо і те, що вони мають можливість виступати поза Білостоком та популяризувати українську культуру в малих місцевостях Підляського воєводства. ●

Kijowska Kamerata

Serdecznie zapraszam na dziesiąte, jubileuszowe DNI MUZYKI UKRAIŃSKIEJ w WARSZAWIE. Pierwsze „Dni” odbyły się przed 25 laty.

Tegoroczny Festiwal otwiera występ Chromatophonic Trio, w wyrafinowany sposób łącząc muzykę Wiktora Kosenki z utworem Walentyna Sylwestrowa.

Drugi koncert – to chóralna feeria! Znakomita „Camerata Silesia” przedstawi wielką ukraińską „trójcę chóralną” – utwory Maksyma Berezowskiego, Dmytra Bortniańskiego i Arterna Wedela. Wiek XVII dał muzyce ukraińskiej koncert partiesny – wielogłosowe kompozycje, które doszły do muzyki wschodniego obrządku przez wspólny świat wielonarodowej kultury Rzeczypospolitej Dwojga Narodów. Wspomniana „trójca” to kulminacja tej muzycznej okcydentalizacji Rusi.

Na koncercie finałowym zagości moja ulubiona „Kijowska Kamerata”. Już po raz trzeci ten wspaniały zespół z Kijowa wystąpi na naszym Festiwalu. W zeszłym roku niespodziewanie opuścił nas Oлександр Козаренко – ważna postać świata ukraińskiej kultury, przede wszystkim kompozytor, ale też pianista i muzykolog. Ten koncert niech będzie hołdem oddanym tej wybitnej postaci.

Gorąco zachęcam do odwiedzenia naszych koncertów. Pokażmy kreslowskiej dzicy, że Ukraina to część cywilizowanego świata i że jej obrońcy oddają życie za niezwykle ważny tego świata wymiar.

Roman Rewakowicz
Dyrektor Artystyczny

Organizator Festiwalu

Finansowe wsparcie

Partnerzy Festiwalu

Patronat medialny

Bilety do nabycia w systemie oraz w kasach przed koncertem.

Pełna informacja o Festiwalu na stronie Fundacji www.pmv.org.pl

FUNDACJA Pro Musica Viva

ROMAN REWAKOWICZ
Dyrektor Artystyczny

10.

DNI MUZYKI UKRAIŃSKIEJ w WARSZAWIE

10.

ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ у ВАРШАВІ

8.09.2024
10.09.2024
13.09.2024

Ігор ЩЕРБА

Фото з фейсбук-сторінки Стефана Мельника

Ольштинські волонтери-сусіди

Українська громада в Польщі пильно стежить за подіями в Україні. Ми співчуваємо жертвам повномасштабної війни, яку з небувалою жорстокістю веде росія. Постійно бачимо вияви солідарності з потерпілими, безперервно відбуваються збірки, волонтери знову і знову везуть в Україну допомогу. Про такі приклади «Наше слово» неодноразово писало на своїх сторінках.

Сьогодні варто згадати про одну волонтерську групу мешканців Ольштина, котра працює, як і багато інших, ідучи за щирим покликом серця. Однак тут існує цікава відмінність від інших громадських ініціатив Польщі. Ольштинські волонтери, зустрівшись у приміщенні церкви, де збирають допомогу для України, дізналися про те, що багато з них – сусіди, котрі проживають в ольштинському мікрорайоні Яроти. Вони домовились зібрати вдома серед своїх продукти і ліки, провели також грошову збірку, щоб купити та передати в Україну необхідне обладнання, – і робота закипіла. Українські мігранти, коли побачили ентузіазм ольштинян, почали приходити до церкви, теж пропонуючи свою допомогу. Символічним опікуном групи став владика Аркадій Трохановський, а керівну роль у ній відіграє Стефан Мельник.

Він так розповідає про зустріч з іншими учасниками ініціативи:

– Ми виявилися сусідами, які зустрілися, прийшовши в неділю до церковних приміщень, куди приносимо й складаємо всю зібрану допомогу, як-от харчі, медикаменти. Їх потім веземо в Україну. Одна з представниць групи розказала, що вони проводять своєрідний волонтеріат серед сусідів. На її думку, такі ініціативи можливі в інших українських громадах Польщі. Маємо приклад

українця з ольштинського регіону, котрий передав до України свій позашляховик.

Стефан Мельник згадує, як починалася і як триває ця волонтерська діяльність:

– Коли спалахнула повномасштабна війна, я був на польсько-українському кордоні. Їдучи зі своєю родиною, бачив усі ці воєнні страхіття, це сильно мене вразило. Повернувшись додому, до Ольштина, я почав безперестанку думати про необхідність організувати допомогу Україні. Зараз ми возимо її періодично, в міру потреб, здебільшого це – харчі та медичне обладнання для однієї із лікарень. Нещодавно ми якраз відправили черговий транспорт в Україну. Також допомагаємо в організації лікування дітей з України. Купуємо медичні засоби, буваємо перекладачами під час розмов з адміністрацією лікарень. Багато лікарів включається, допомагає, не лише українського походження, в деякого пробуджуються національні почуття, бо відчувають глибоко приховану національну ідентичність.

Стефан Мельник щиро цінує їхню волонтерську команду:

– Слід згадати наших найбільш активних волонтерів: Павла Герчака, Бориса Туцького, Івана Галушку, Марію Марціняк. Всі ці люди дієво долучаються до волонтерства, а до того ж усі ми маємо ще й свою роботу. Треба сказати, що ця акція не створена кимось «згори», наші люди самі допомагають одне одному. Тож не припиняймо своєї волонтерської роботи! Двері ольштинської церкви завжди відкриті для цього. ●

Анна ВІННИЦЬКА

Фото Дарії Антошко

Подяка сестрі Анатолії від української громади Кошаліна

Роль монахинь у церковному, духовному та громадському житті кожної греко-католицької спільноти не оціненна. Саме сестри разом зі священниками дбають про релігійне та моральне виховання дітей, навчаючи релігії та готуючи до виступів на різноманітних заходах. Дуже часто уроки релігії та української мови відбуваються в одному приміщенні, тому сестри-монахині разом із вчителями є організаторами культурного життя нашої громади. Спільно з парафіянами вони також проводять події, які згуртовують місцеву спільноту. Саме так відбувається в Кошаліні.

В останню неділю липня греко-католицька парафія проводжала до Перемишля сестру Анатолію Магуру зі Згромадження сестер служебниць Непорочної Діви Марії. Вона переїжджає на нове місце після дванадцяти років роботи в Кошаліні. Не обійшлося без зворушливих моментів і сліз. Прощалися із сестрою парох та віряни, зокрема батьки й діти, а також представники Об'єднання українців у Польщі, з яким сестра Анатолія співпрацювала протягом цих років.

– Сьогодні можемо сказати, що Кошалін плаче, бо відходить від нас сестра Анатолія. Але ми будемо молитися й бажати сестрі, щоб побут в Перемишлі був також успішним. Думаю, що це такий аванс. Перемишль – княжий город, й наші предки мріяли про те, щоб там жити, – сказав отець митрат Богдан Галушка, парох греко-католицької парафії в Кошаліні.

– Шановна сестро Анатоліє, Ви багато років служили нашій спільноті. Дбали про релігійне виховання нашої молоді та дітей, опікувались нашою святинею й неодноразово підтримували молитвою кожного з нас. Зі смутком прощаємося з Вами та з щирого серця дякуємо за все! Нехай у новому місці, до якого поїдете, Всевишній Бог благословить Вас, Богородиця нехай заступає своїм небесним омофором, а преподобна Сестра Йосафата вимолює всі потрібні ласки, – побажала сестрі Юстина Москалик від імені парафіян.

– Прощання завжди породжує в душі смуток. Однак ми будемо з теплотою згадувати дванадцять радісних років,

які Ви, сестро Анатоліє, присвятили роботі з дітьми та кошалінській греко-католицькій парафії. Ви як вчителька релігії виховали аж два покоління українців у Кошаліні – батьків та їхніх дітей, і в такий спосіб на постійно вписані на сторінки життя не лише нашої парафії, але й кожного з нас. Ваша життєрадісність, любов до дітей, глибока віра передавалася всім нам. Біля Вас завжди гуртувалися наші діти, яких Ви обдаровували теплотою та усмішкою. Сестро Анатоліє, дякуємо за Вашу працю задля збереження нашої національної ідентичності та всієї Греко-католицької церкви! Ви надихали нас своїми помислами, додавали сили у час війни й без Вас багато заходів були б неможливими, – від імені батьків та дітей сестрі Анатолії подякувала Дарія Титаніч-Вашур.

– Від щирого серця дякуємо Вам за відданість, довгі роки чудової, плідної співпраці з кошалінськими відділом та гуртком Об'єднання українців у Польщі. Дякуємо за Вашу щоденну працю для добра кошалінської громади. Ми щиро вдячні сестрі за те, що вміла, хотіла й дарувала нам великий заряд добра, енергії, національної та релігійної свідомості, організаційного хисту, часу, присвяченого кожній людині в потребі. Особливо дякуємо за Ваше чутливе серце, відкритість і теплоту в спілкуванні з ближнім! – з цими словами від управи відділу та гуртка ОУП виступив Роман Білас.

Тож бажаємо Вам, сестро Анатоліє, багато радості та втіхи від служіння Греко-католицькій церкві й нашій громаді, а також плідної, натхненної роботи на новому місці! ●

Юлія КАМІНСЬКА

Фото з Вікіпедії

«Прагнення до суспільної користі»

Історія України віддавна мала традицію меценатства. Ідея віддавати, ділитися, дарувати своє, найдорожче, нажите і виплекане протягом життя, стала не лише модною, але й нагальною необхідною. Ця ідея згодом переросла в об'єднавчу потребу. Історія цієї родини красномовно свідчить про те, що найвищою цінністю в житті є благодійне служіння суспільству. Династія Терещенків через усе життя пронесла девіз фамільного герба «Прагнення до суспільної користі». Цей заклик став дороговказом, що окреслив напрямки їхньої діяльності.

Варвара Ханенко (Терещенко)

Варвара Терещенко була найстаршою дитиною в родині, народилася 9 серпня 1852 року у родовому маєтку Терещенків у Глухові. Вона мала братів Івана та Олександра і молодших сестер Єфросинію, Ольгу та Марію. На жаль, надто мало відомостей маємо про те, якою була Варвара в дитинстві, які мала уподобання, зацікавлення. Є лише загальні скупі фрази на кшталт «здобула домашню освіту», «добре благодіє виховання». Навіть зовнішній образ не можемо вважати достовірним, оскільки маємо лише фоторепродукції з портретів, оригінали яких втрачено. Вже після її смерті з'ясувалося, що вона наказала спалити свій архів.

Першою скрипкою у родині був батько – Нікола Артеміович Терещенко, заможний український підприємець, якого називали цукровим магнатом України, колекціонер предметів мистецтва, старожитностей, благодійник і меценат. Мама – Пелагея Біловська в дівочтві – була дочкою глухівського купця-цукровика. Підтримувала багато доброчинних проєктів свого чоловіка, а крім того, мала власні статки та свої благодійні проєкти, пов'язані з жіночою освітою. Ця родина просто жила й дихала підтримкою людської громади. На їхні благодійні внески постав спершу їхній рідний Глухів на Сумщині, бо вони походили з глухівських купців. Тож Варвара зростала в атмосфері батьківської любові, турботи, їй прищепили вміння та обов'язок співчувати, допомагати, ділитися.

Однак постать Варвари Терещенко не можемо розглядати окремо від усієї великої родини, адже коріння давнього роду розгалужене й переплетене. Усі діти та онуки старших Терещенків зробили дуже вагомий, неоціненний внесок у будівництво лікарень, притулків, гімназій, училищ, університетів, музеїв, храмів. Тільки у Києві коштом родини з'явилися славновісні будівлі, що й сьогодні є архітектурною окрасою та гордістю міста – Охматдит, Політехнічний інститут, Театр оперети, Національний художній музей, Театральний університет та ще багато закладів соціальної й культурної сфери.

Дядько Варвари Федір Терещенко мав своє лєтєвище, на якому зібрав усі тодішні літаки світу: французькі, німецькі, американські, близько 100 моделей. До того ж, він мав свої літаки, тобто його можна вважати авіаконструктором. Безперечно, і поява Сікорського не є випадковістю. І розвиток авіаційної галузі у Києві також не випадковий завдяки саме Терещенкам. Ще у 1880-х роках саме Федір Терещенко першим у Києві відчинив для широкої публіки двері свого будинку, де містилася багата приватна колекція творів мистецтва. Історики свідчили, що подивитися виставку в домі Терещенка за день встигало до 1000 киян.

Індустріалізація 1860-1890 років сприяла активному розвитку промислового виробництва. Харчова промисловість, зокрема виробництво цукру в Україні зросло у 15 разів (за період 1861-1897 років). Великими партіями цукор експортували за кордон. Серед підприємців-благодійників того часу поруч із Терещенками були Бродські, Симиренки, Харитоненки. Тодішня влада сприяла і заохочувала буржуазні елементи (так їх тоді називали) дарувати, жертвувати, займатися благодійництвом.

1875 року родина Терещенків переїхала до Києва й оселилася у придбаному будинку на Бібіковському бульварі. Серед особистостей, які були вчителями й однодумцями Варвари, підтримували її у ключові періоди життя, варто назвати такі імена: вчений і музейник Микола Біляшівський, археолог Вікентій Хвойка, художник і колекціонер Василь Кричевський, мистецтвознавець і музейник Георгій Лукомський, учений і пам'яткоохоронець Микола Макаренко. Саме вони відіграли провідну роль у «наверненні» Варвари до колекціонування предметів народного мистецтва та підтримання його традицій.

Нахненні любов'ю до мистецтва

Доленосне знайомство Варвари Терещенко і Богдана Ханенка відбулося у Петербурзі на початку 1870-х років, там вони й побралися у 1874 році. Богдану на той час було 25 років, а Варварі – 23. Саме у Петербурзі Богдан Ханенко захопився збиранням творів мистецтва. Разом з Варварою вони поринули у фантастичний світ високої культури, від-

відували зустрічі з колекціонерами, меценатами. Богдан вже тоді серйозно мріяв про власну колекцію, а Варвара натхненню підтримувала всі його задуми. Вони по-справжньому любили одне одного і по-справжньому були залюблені у мистецтво. Багато подорожували Німеччиною, Францією, Італією, Іспанією, Австрією, поповнюючи свою колекцію. Богдан Ханенко на той час закінчив навчання на юридичному факультеті Московського університету і працював адвокатом. Після Петербургу впродовж 5 років подружжя мешкало у Варшаві, де Богдан працював в окружному суді. З молодих років його підточувала серйозна і підступна хвороба. Тож, на жаль, багато подорожей Ханенків до Європи були пов'язані насамперед із потребою лікування Богдана, а не лише з прагненням пізнання світу та придбання нових предметів мистецтва. Варвара упродовж життя була вірним ангелом-охоронцем свого чоловіка, турбота про здоров'я найдорожчої людини стала також повсякденною її справою.

У 1881 році Богдан Ханенко вирішив остаточно припинити свою юридичну кар'єру і повністю поринув у мистецьку царину, оселившись з Варварою у Києві. На той момент він вже збудував свій будинок – на земельній ділянці поруч з університетським парком, яку Нікола Терещенко подарував своїй дочці Варварі. Отже, 1882 року на вулиці Терещенківській 15 постала будівля з ліпним іменним гербом Ханенків на фасаді другого поверху. Знайомі та родичі називали їхній палац «Київським Ермітажем». Колекція, яку розмістили у новозбудованому домі, що зрештою перетворився на омріяний Музей, вже тоді налічувала 3000 книг з мистецтвознавства, 8000 гравюр, понад 700 творів мистецтва Сходу, понад 400 картин, понад 300 коштовних речей із золота і срібла, роботи українських народних майстрів, ікони, меблі.

Справа усього життя

Родина не мала дітей, але їхніми дітьми стали усі мистецькі експонати, які містилися у Музеї (до речі, це слово вони писали підкреслено шанобливо – з великої літери). Цією справою свого життя подружжя буквально жило, віддаючи усю любов, натхнення, сили. Варвара Ханенко вболівала за освіту селянських дітей. На Черкащині та Київщині створила училище та агрошколу. У маєтку Оленів-

Дім Ханенків (споруджено в 1880-х) на вулиці Терещенківській у Києві. Нині – Національний музей мистецтв імені Богдана і Варвари Ханенків. В часи УРСР – Київський музей західного та східного мистецтва

ка Фастівського району (який був її власністю) ініціювала створення ремісничих майстерень, де селяни опановували й удосконалювали навички ткацтва, вишивання, килимарства, виготовлення гобеленів, столярного ремесла, гончарства. Паралельно вона відкрила у Лондоні крамницю з продажу виробів народних майстрів, щоб вони могли заробляти своєю працею.

Богдан Ханенко був також організатором створення ще одного київського музею, тоді він називався Художньо-промисловим та науковим, а нині це Національний художній музей (відомий як музей з левами). Зводив будинок архітектор Владислав Городецький, а двох величезних левів, що охороняють вхід, створив італійський скульптор Еліо Саля. Родина Ханенків подарувала цьому музею понад 3000 експонатів.

«У мені горить пристрасть до колекціонерства, і дуже шкода пропустити хорошу річ», – так казала про своє захоплення Варвара Ханенко.

Насувалися тривожні й небезпечні часи – Перша світова війна. Частина експонатів Ханенки передали на збереження до московського історичного музею. Коли ж через певний час хотіли забрати колекцію, виявилось, що імперія просто привласнила частину. 1916 року важко хворий Богдан Ханенко за заповітом передав дружині усі колекції разом із будівлями. Він дуже хотів, щоб Варвара впорядкувала колекцію, створила Музей і подарувала його Києву. Німці пропонували їй виїхати до Німеччини і вивезти експонати, щоб зрештою самим володіти таким великим скарбом. Але Варвара категорично відмовилась, бо мала виконати останню волю чоловіка – здійснити справу усього життя.

Богдан Ханенко відійшов у вічність 26 травня 1917 року. Варвара Ханенко звернулася до щойно створеної Української Академії Наук, до Агатангела Кримського з проханням зберегти усі родинні цінності. 15 грудня 1918 року Варвара Ханенко склала дарчу, якою подарувала свій будинок, мистецьку колекцію та книгозбірню Українській Академії Наук. Але більшовицька влада заборонила надавати ім'я Ханенків музею. Мотивація, звісно, була абсурдною, у стилі тодішньої верхівки: «відсутність за Ханенком революційних заслуг». Лише у 1999 році музею повернуто його офіційну одвічну назву – «Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків».

У 1918, 1919, 1920 роках фонди історичного музею були розпорошені, розібрані, розпродані після більшовицької навали. Частина експонатів за безцінь продали до Сполучених Штатів Америки та Великої Британії, щоб за отримані гроші закупити військове обладнання та техніку, чимало картин вивезли до різних музеїв Російської федерації. Варвару Ханенко ледве не виселили з будинку, згодом виділили їй кімнатку на третьому поверсі, де вона мешкала разом зі своєю покоївкою. Їй заборонили вдень заходити до залів будинку, щоб не заважати пролетаріям знайомитись із високим мистецтвом. За переказами, вже немолода жінка просила в охоронців ключі та потайки ночами обходила усі приміщення свого рідного будинку-музею. Їй жилося надто важко без чоловіка, він був її наснагою і відрадою, а його відхід став найбільшою її втратою.

Варвара Ханенко померла 7 травня 1922 року, була похована на цвинтарі Видубицького монастиря поруч із Богданом Ханенком. Однак багаті духом і матерією таки втілили свою справу у життя задля суспільної користі. Цінуймо і шануймо! ●

Фото з сайту криницької парохії

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

Сарептянин

29 червця в криницькій церкві проходили аж штырі події: храмовий празник, 40-літя священства отця митрата Івана Піпки, 25-літя їхнього парохування в Криниці, та завершыня ремонтных праць и посвячыння іконографічного розпису криницького храму (церков св. Петра и Павла в Криниці збудовано в роках 1872-1875, але од 1947 аж до 1996 рока была занята римо-католиками). Справді было што святкувати, криничане вшыткы події получили в єден торжественний кермеш. Вшыткых присутных (того дня в криницькій церкві молило ся хыбаль з 200 осіб) приняли обідом з открытым серцьом, як пристало на курорт о сьвітовій реномі.

Отец митрат Іван Піпка єст священником 40 років, митратом тіж гідний юж час, а митрополита на кермешовій проповіді бесідувал, же Ювіляр дістал юж вшыткы нагороды, предвиджены церковным правом. Заповіл, же о. митрат міг бы стати єпископом, але того ани митрополита сам не єст в силі здійснити. Отец Іван Піпка вродил ся на чужыні (в 1960 році в Щецінку), але задля того, же його родиче скоро вернули на рідны землі, ріс в Перемишли. Родиче не были Лемками, але Бог дал, же отец Іван працює лем на Лемківщині, перше на східній (в Команьчы), а од 1999 рока на західній. Ани од команьчан ани криничан нигда-м не чул, жебы їхній парох нарікал на Лемків. Може дахто страшил и о. Івана Лемками, як неєдного молодого сьвященника посланого, там де переважають Лемки.

Отец Іван, ставшы митратом, не змінил своей повединки (знаме ся праві од пів столітя), нигда не забігал о єпископский престіл. Заувагы на тему єпископской хіротонії зразу гасил усьмішком и додавал, же йому таке не в голові, же все зосереджує ся на тім, што зробити

треба было вчера, та їхню працю видиме и високо ціниме вшыткы. Хоц зробили барз дуже, предуже, та цілий час сут звичайным, теплым, безпосереднім и погідным человеком. З кермешовой гостины вышли завчасу, жартуючы, же торжественнійше будут святкувати аж ювілей 50-літя. Протягом 40 років насяли барз дуже блага, додам, же помічны сут не лем для своїх парохіян (и не думам ту лем о сарептянах).

Найдовше о. Іван Піпка сут парохом не криничан, а сарептян, за кермом Сарепты стоят од 1990 рока. Першы їхні сарептяне 7 липця 1990 р. зійхали ся до Команьчы, в товдышній парохії о. Піпка гостили їх до 20 липця. Команецкий парох купил деревяну хыжу и з допомогою команьчан розбудувал єй, жебы помістила більше молодежи. О рік зас приїхали, головно для особливої атмосфери, яку потрафили створити о. Іван, спільной молитвы и красы рідной землі. На другій команецкій Сарепті было вісемдесятеро дівчат и хлопців, треба было робити не єден, а кілька таборів (и так єст до гнеска). Молоды паломники 13 липця 1991 р. на Хрещатій при кресті під проводом о. Івана одслужили панахиду за упокій погыблых ту воїнів УПА. Товды наш Ювіляр медже сарептянами вирізнял ся не так віком ци облечыньом, як молитовном задумом, што дякувати Богу остало до гнеска. Будучы парохом Криниці, не стратил звязку з Команьчом, дальше керує Сарептом, kojoj товдышнє серце было лем в Команьчы. Цілий час розвивал команецку Сарепту, з його ініціативы в 2003 році на криницькій клєбанії заложено Товаришіня Брацтва Молодежы Греко-католицкой САРЕПТА, яке діє до гнешнього дня. Задля того, же має особовіст правну, митрополит кир Іван подарували Сарепті одзыскану стару новицку клєбанію, в якій 5 жовтня 1909 р. на світ Божий пришоу великий поет Богдан-Ігор Антонич. На підставі розпоряджыння Міністра справ внутрішніх и адміністрації, з 31 марця 2017 р. діє яко Брацтво Молодежы Греко-католицкой САРЕПТА. Гнешня Сарепта завдякы о. Іванови дыхат двома легєнями, адже новицкыма та команецкыма таборами – и то не

лем молодіжними. Оба табори (команецький и новицький, од котрого вшытко ся зачало, фурт ся розвивають и то не лем інфраструктурально, бо такы сут потреби нашої спільноты.

Сарептяне повыврастали, але не забыли, де ходили, кед в душі почули спрагу, за то гнеска на Сарепту приїждают юж не лем діты, але цілы родини, гнеска приймають іх Команьча. Од 2009 рока в Новиці працюють и одпочывають іконописці. Міжнародний зйїзд професійных митців, занимаючых ся живописом, єст ділом: Брацтва Молодежы Греко-католицькой САРЕПТА; Товариства Любителів Новиці (Towarzystwa Przyjaciół Nowicy); Катедры Сакрального Мистецтва Львівской Національной Академії Мистецтв (яку заснувано в 1995 році) и Фондації св. Пророка Ілїї, якої головою єст о. Іван Піпка. Першы стрічы іконописців мали місце в хыжах Сарепты, а пак в Новиці почал діяти Дім Ікон, за недовго до пандемії. Існує в Новиці завдякы о. Іванови, який од усьцянской гміны одкупил стару лемківську хыжу, та не лем выремонував ей, а заадаптувал для потреб артистів. Од кінця лютого 2022 рока аж до літніх таборів в Домі Ікон жили штырі молоды мамы з діточками, та єдна бабуса (разом 13 осіб), вшыткы втекли перед війном. Біженців принімала тіж и Сарепта. Більшіст вернула в Україну, а остаючых перенесено до Устя (пані Ірина з хвором Аліром жыла там аж до латиньского Великого Четверга 2023 рока, коли-то вернула в рідний Київ). Думаєм, же Сарепта не была бы таким, яком єст, якбы не діяня о. Івана Піпки. Сарепта и о. митрат сут зо собою получены, о. Іван не лем в часі принімання сарептян жыє ным, цілий час думаєт о ей будучности, як створити ишы кращый осередок для молитовного жытя не лем молодежи.

25 літ, прожытых о. Іваном в Криниці, одтиснуло печат не лем на духовнім жытю лемківской спільноты. Греко-католицька Криниця під їхнім проводом не лем стала з колін, завдякы о. Іванови, днес криницкы Лемкы високо та гордо можут носити головы. Отец митрат **Галерійом на Мурі Никифора** (отвореном в добі ковідовой пандемії) єдного з найбільшых Лемків міцно звязали з нами Лемками та криницком церквом, в якій охрещено и миропомазано маленького Епіфанія Дровняка. Першу галерию о. Іван в 2013 році отворил на приходстві криницькой парохії, яка іконами притігат не лем курортных пенсьонерів. Галерия Ікон в вілії МОЯ здійснює слова єдного з великих богословів, же: *Краса спасе мир*. До Галерії Ікон дуже осіб входить задля мистецтва, а стрічають ся з Богом. Парох нашол волонтерів, котры зміняють експозиції, отверають галерию и опроваджають гости.

Не лем мы видиме и високо ціниме роботу о. Івана Піпки, в 2010 році криницький парох одержал нагороду старосты новосанчівского за діяльність на ниві культуры та охорони народных памяток. Криницький єгомосьць не робит вшыткого сам, гуртує коло себе люди запалены до благодійной работы, та вшыткым керує. Співдіє з Санчівском Фондацієм, та в рамках Економічного Форуму співорганізує Криницкы Зустрічы з Культуром.

З Газеты Краківской довідуєме ся, же в 19. плебісциті *Wielkie Odkrywanie Małopolski* в 2018 році виріжнення трафіло: *na «koniec świata», czyli do czarującej Nowicy (znanej choćby z malowniczych łemkowskich chył oraz drewnianej cerkwi św. Paraskewy)*. Нагороду одобрал о. Іван Піпка парох церкви св. Петра и Павла в Криниці.

Фото з хроніки Сарепти

Духовник дбає о благо каждого человека, якого Бог поставит на стежці їхнього жытя, помагат не лем нашым. Двері клєбаниі все сут отворены, а телефон фурт влучений, хоц нераз розгріват ся до границь можливости. Не влучат го, бо має сьвідоміст, же хтоси може глядати посылідной дошки ратинку и, кед не одбере, може потонути в гнешнім сьвітї. Отец Іван сьвященником єст не лем в неділю, а каждого дня и то през 24 години, без выхідных.

Отец митрат діє не лем на хосен люди, в 2017 році отримал виріжнення *Żłoty Podkowiec: w uznaniu życzliwej opieki, jaką laureat wiele lat roztacza nad stanowiskami zagrożonych gatunków nietoperzy, których letnie kolonie znalazły bezpieczne schronienie na poddaszach cerkwi w Krynicy-Zdroju i Śnietnicy. Dzięki Jego roztropności, mądrości i szacunkowi dla przyrody zachowane do dziś stanowiska podkowca małego oraz nocka dużego należą do najcenniejszych w regionie*. Завдякы гірным криницьким «парохіянам» (так тепло о мышах пергачах бесїдує парох) криницька церков од 2017 рока має выремонуваний и вкрытий мідяном бляхом дах (праці ремонтны зачали ся в 2016 р.). З интернетного сайту криницькой парохії (богатого в ріжного роду інформації и фурт актуалізуваного) довідуєме ся, же: *Під тихісьом церковном «стріхом» спокійний живот веде підковец малий (приблизно 30 представників) та нощек великий (приблизно 300 штук)*.

Таких люди як о. митрат Іван Піпка треба нам більше, такы люде не часто родят ся, адже тых, яких маме, треба шанувати на штоден, а не лем од сьвята. Всемогучого Бога фурт просме о кріпке для них здоровья, о многы и благы літа. Дякуйме Всевишньому за превеликий дар, який післал нам в особі отця Івана. ●

Макс Кідрук,
«Мексиканські хроніки».
Історія однієї мрії.
Видавництво «Нора Друк»,
2009. – 304 с.

Алекс МЕНКЕ

У дорозі до мрії

Вмоститься зручніше, щоб поринути в чарівний світ Макса Кідрука – майстра інтриги та захопливих пригод. Цей український письменник вже давно зачарував своїми творами як українського читача, так і читача за кордоном. У своїх книжках Макс змушує сміятися, плакати, і, звісно ж, мріяти про далекі світи.

Макс Кідрук – не просто автор, це справжній маг з дипломом інженера-енергетика. Але хто сказав, що інженери не можуть бути мандрівниками? Макс кинув собі виклик і пройшов понад 30 країн світу, від Танзанії до Нової Зеландії. І кожна його подорож – це не просто туристична поїздка, а справжнє полювання за пригодами. Так Кідрук поєднав свою пристрасність до писання з любов'ю до подорожей, створивши дивовижні тревелоги, що змушують мріяти про далекі краї.

Він, дійсно, майстер слова. Його оповідання настільки жваві та захопливі, що здається, ніби ти сам подорожуєш разом з ним. І не дивно, що його твори перекладаються польською, німецькою, чеською та угорською мовами – адже хто б не хотів зазирнути у світ, створений цим талановитим автором? Читаючи Кідрука, ти відчуваєш, що світ стає яскравішим, а життя – цікавішим.

Все почалося влітку 2008 року, коли наш герой вирушив у свою першу велику подорож до Мексики. Там він зібрав стільки вражень, що вистачило на цілу книгу «Мексиканські хроніки. Історія однієї мрії», яка здобула II премію на конкурсі «Коронація слова». Схоже, що Мексика заповнила його серце, адже саме ця країна надихнула його на нові звершення. І, погодьтеся, це не дивно – яскраві барви, екзотичні пейзажі і, звісно, мексиканські тако. До речі, про любов до тако та гострих соусів Макс приберіг декілька кумедних історій у книзі.

Подорож Мексикою, мабуть, одне з найекстремальніших рішень у житті Кідрука, та якби не цей крок, ми б ніколи не дізналися про його неймовірні пригоди. Пристрасний до подорожей і нових вражень, автор вважає, що життя надто коротке, щоб сидіти на одному місці.

Кідрук не просто подорожує, він робить це з душею і серцем. Кожна його мандрівка – це не просто набір туристичних маршрутів, а справжнє занурення у культуру і життя країни. Він спілкується з місцевими жителями, вивчає їхні традиції, куштує місцеву їжу і навіть бере участь у місцевих обрядах. Все це робить його книги такими за-

хопливими і реалістичними – адже він пише про те, що сам пережив і відчув.

Уявіть собі молодого українця, який залишає рідну країну і вирушає на інший континент – 12 тисяч кілометрів від дому, нові люди, незнайомі місця. Макс пройшов через Мексиканські Сполучені Штати від Тихого океану на заході до Карибського моря на сході. Це не була типова туристична подорож з екскурсіями і готелями «все включено». Ні, це була справжня пригода з усіма її труднощами і несподіванками, випробування, яке вимагає відваги, витривалості і, звісно, почуття гумору.

«Мексиканські хроніки» – це вражаюча розповідь про те, як ця далека латиноамериканська країна захопила уяву молодого мандрівника і стала для нього джерелом натхнення. Макс змальовує свою подорож з такою щирістю і захопленням, що здається, ніби ти сам подорожуєш разом з ним. Він розповідає про свої зустрічі з місцевими жителями, які вражають своєю гостинністю і доброзичливістю. Описує, як йому довелося долати труднощі, стикатися з непередбачуваними ситуаціями і виходити з них з гумором і оптимізмом. В деяких ситуаціях навіть з синцями від ананасів, що пролітали повз автора.

Однією з найбільш яскравих історій є його пригоди у джунглях. Макс не тільки досліджував міста і села Мексики, але і вирушив у глибокі джунглі, де зустрічав дивовижні тварини та рослини. Він згадує, як місцеві жителі розповідали йому про свої традиції і легенди, які передаються з покоління в покоління. Незабутнім моментом для автора стала подорож до Паленеке – археологічного міста та історичного поселення Майя.

Кідрук ділиться своїми враженнями від відвідування древніх мексиканських пірамід і храмів, які ошелешують своєю величиною і загадковістю. Він описує, як піднімався на вершину піраміди, звідки відкривався неймовірний вид на околиці. Ці моменти наповнені не тільки захопленням від краси природи, але і роздумами про велич людської цивілізації, яка створила ці неймовірні споруди.

Але не все було просто і безхмарно. Макс не приховує, що були моменти, коли він відчував втому і сумніви. Були дні, коли здавалося, що подорож стає надто важкою і небезпечною. Але саме ці моменти загартували його і навчили не здаватися. Він знайшов у собі сили йти далі, долати труднощі і відкривати для себе нові горизонти.

«Мексиканські хроніки» – це не просто книга про подорожі. Це історія про мрію, яка здавалася нездійсненною, але стала реальністю завдяки вірі і наполегливості. Автор нагадує нам, що ніколи не можна здаватися і завжди треба йти за своєю мрією, якою б недосяжною вона не здавалася. Він показує, що світ великий та цікавий і що варто ризикувати, щоб побачити його у всій красі.

Ця книга сповнена не тільки пригод, але і гумору. Макс вміє так описати свої пригоди, що читач не може стримати сміху. Його жарти і дотепні зауваження роблять читання легким і приємним. Він не боїться сміятися над собою і своїми невдачами, що робить його оповідання ще більш щирим і близьким.

Якщо ви мріяли про подорож до Мексики або просто любите читати про пригоди – ця книга саме для вас. Вона захопить вас з першої сторінки і не відпустить до самого кінця. Макс Кідрук не тільки розповідає про свої пригоди, але і надихає вас на власні. Його історії сповнені життя, гумору і мудрості, які залишають слід у серці. Тож візьміть до рук «Мексиканські хроніки» і вирушайте у подорож разом з автором. ●

ŚWIĘTO KULTURY NAD OSŁAWĄ XXXII СВЯТО КУЛЬТУРИ НАД ОСЛАВОЮ
MOKRE 10-11.08.2024 MOKRE

10-11 серпня 2024 року у с. Мокре на Підкарпатті відбудеться XXXII Свято культури над Ославою

Це вже більш ніж 30-річна традиція святкування і зберігання української пісні, танцю та фольклору на Сянїччині. Для усіх прихильників нашого свята не забракне доброї музики, гарної атмосфери та смачних закусок. На вас чекає: ювілей 10-ліття ансамблю «Сьпіванка» з Мокрого, театральні дійства, концерти. Приїжджайте у Мокре! ЗАПРОШУЄМО!

Гурток ОУП у Мокрому

● Об'єднання українців у Польщі, управа гуртка у Банях-Мазурських запрошує **24 серпня 2024 року на XIII БАРВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У БАНЯХ-МАЗУРСЬКИХ**

14⁰⁰ Відкриття – scena GOKiP, Banie Mazurskie, ul. Sportowa 2.

Виступлять: ● Фолк-гурт «THE UKRAINIAN FOLK» ● «НОПАК», фолк-н-ролл (Ольштин) ● Ансамбль пісні і танцю «ВИШИВАНКА» ● Церковний хор «Кринос» ● Діти початкової школи (Бані-Мазурські) ● Молодіжний ансамбль «НАДІЯ» ● Ансамбль «Тєсца» ● Дует Вікторія та Ігор ● Солоісти: Ігор Гайдаш, Юрій Музиченко, Єва, Микита та Давид Русин (Львів).

Реалізовано завдяки грантам: Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Powiatu Gołdapskiego, Gminy Banie Mazurskie, Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ласкаво просимо до участі. Слава Україні!

● **Пам'ятаймо про Явожно!**

Управа гуртка ОУП та Парафіяльна душпастирська рада УГКЦ у Катовицях повідомляють, що в суботу, **21 вересня 2024 року, о 10:00 в Явожні, в лісі біля пам'ятника відбудеться Божественна Літургія та Панахида в наміренні жертв Центрального табору праці в Явожні.**

Сердечно запрошуємо всіх небайдужих до участі у спільній молитві.

Організатори

Наше Слово Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny:** zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów). **Wydawca:** Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: <http://ukraincy.org.pl> **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo” **Druk:** Drukarnia „Efekt”. Nakład 2000 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związku Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.

Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Statki wyrażają точку zору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

➤ **24.08.2024**

17:00 година

Koszalin, Амфітеатр, вул. Piastowska 7

➤
**БЛАГОДІЙНИЙ
КОНЦЕРТ**
➤

**ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ
«З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»**

- Гурт «ЯГОДИ» (Україна)
- Гурт «заЖиве» (Кошалін)
- Танцювальний колектив «Студенти танцюють» (Польща)
- Дарія Зарудна (Україна) ➤ Хор «Майстерня пісні» (Кошалін)
- Дитячі колективи з Кошаліна

Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków otrzymanych z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego

Dofinansowane ze środków Budżetu Państwa
Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków Gminy Miasta Koszalin

ORGANIZATORZY

PARTNERZY

PATRONAT HONOROWY

PATRONAT MEDIALNY

